

PAPER DETAILS

TITLE: Çocukların Riskli Oyun Oynamalarına İlişkin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Algılarında Kitem ve Yas Değişkenlerinin Etkisi

AUTHORS: Nezahat Hamiden Karaca, Senay Yavuz, Feyza Baybars, Melek Çolak, Hilal Karaer, Serife Alkan, Mustafa Güven, Hatice Leblebici Aydogus

PAGES: 32-42

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4239983>

Çocukların Riskli Oyun Oynamalarına İlişkin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Algılarında Kıdem ve Yaş Değişkenlerinin Etkisi*

Nezahat Hamiden KARACA^{1*}, Şenay YAVUZ², Feyza BAYBARS³, Melek ÇOLAK⁴, Hilal KARAER⁵, Şerife ALKAN⁶, Mustafa GÜVEN⁷, Hatice LEBLEBİCİLER AYDOĞUŞ⁸

Öz

Bu çalışma çocukların riskli oyun oynamalarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin algılarında kıdem ve yaş değişkenlerinin etkisinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Çalışmada 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde bağlı anaokulları ve ilkokulların anasınıfı çocuklarının okul öncesi öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Örneklem Afyonkarahisar il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden, tipik gelişim gösteren, gönüllü, tesadüfi/seçkisiz olamayan örneklem yöntemlerinden uygun örneklem yöntemi yoluyla belirlenen araştırmaya 344 okul öncesi öğretmeni dâhil edilmiştir. Çalışmada, veri toplama aracı olarak okul öncesi öğretmenlerinin kişisel bilgilerinin yer aldığı "Genel Bilgi Formu" ve Karaca ve Uzun (2020) tarafından geliştirilen "Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formu (EÇRODA-ÖF)" kullanılmıştır. Araştırmanın analizinde, elde edilen verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiş ve non parametrik testler kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ise öğretmenlerin çocukların riskli oyun oynamaları ile algılarında öğretmenlerin kıdemleri ve yaş grupları değişkenlerinde anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: risk, riskli oyun, öğretmen, okul öncesi dönem, kıdem, yaş

The Effect of Seniority and Age Variables on Preschool Teachers' Perceptions of Children's Risky Play

Abstract

This study was conducted to examine the effects of seniority and age variables on preschool teachers' perceptions of children's risky play. The study was conducted with preschool teachers of kindergartens and primary schools affiliated with the Afyonkarahisar Provincial Directorate of National Education in the 2022-2023 academic year. The sample was included in the study. 344 preschool teachers who attended preschool education institutions affiliated with the National Directorate in Afyonkarahisar city center, were determined through the convenience sampling method from typically developing, voluntary, random/non-random sampling methods. In the study, the "General Information Form", which included the personal information of preschool teachers, and the "Early Childhood Risky Play Assessment Tool-Teacher Form (EÇRODA-ÖF)" developed by Karaca and Uzun (2020) were used as data collection tools. In the analysis of the research, it was determined that the data obtained did not show a normal distribution and non-parametric tests were used. As a result of the research, it was determined that there was a significant difference in teachers' perceptions of children playing risky games in terms of teachers' seniority and age groups.

Key Words: risk, risky play, teacher, preschoolperiod, seniority, age

*"EYFOR XV, Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu" 1-5 Mayıs 2024, sözlü sunum özeti basılmıştır.

^{1*}**Corresponding Author:** Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, Türkiye, nhamiden@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7424-7669, Telefon:05055333927

² Erkmek TOKİ Nurullah Oymak İlkokulu, Afyonkarahisar, Türkiye, senayyavuz59@gmail.com, ORCID: 0009-0000-4126-5118

³ Katip Çelebi Anaokulu, Yenişehir/Diyarbakır, Türkiye, baybarsfeyza85@gmail.com, ORCID: 0009-0002-4272-7702

⁴ Vedia Ahmet Kızılkaya Anaokulu Afyonkarahisar, Türkiye, melekesmaelifeylul@gmail.com, ORCID: 0009-0007-4324-4688

⁵ Vedia Ahmet Kızılkaya Anaokulu Afyonkarahisar, Türkiye, karaerhilal@gmail.com, ORCID: 0009-0001-4582-8755

⁶ Şuhut Şehit İbrahim İmiş Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi, Afyonkarahisar, Türkiye, serifealkan2807@gmail.com, ORCID: 0009-0001-9288-0812

⁷ Mustafa GÜVEN, Hürriyet İlkokulu, Afyonkarahisar, Türkiye, nem4242mgv@gmail.com, ORCID: 0009-0008-5476-2445

⁸ Hatice Leblebicier Aydoğuş, Bornova Şehitler Ortaokulu, İzmir, Türkiye, haticeleblebicier@hotmail.com, ORCID: 0009-0009-6398-0046

GİRİŞ

Oyun, çocukların günlük yaşamlarında önemli bir etken ve hoşlandıkları bir etkinliktir (Ball, 2002). Çocuklar oyun oynarken farklı oyun ortamlarında ve farklı materyaller ile yaşam becerilerini elde etmektedir. Çocukların yaşam becerilerini deneyimlerken riskli oyunlara karşı içsel olarak eğilim gösterdikleri, oyun esnasında risk içeren davranışlar aradıkları (Stephenson, 2003; Tovey, 2007) coşku, sevinç, korku, endişe duyguları yaşamaktan hoşlandıkları belirtilmektedir (Sandseter, 2012).

Risk, “sonucu bilinmeyen davranışlar içinden seçim yapmamızı gerektiren durum olarak (Little, 2010), risk almak ise sonuçları belli olmayan ve istenmeyen sonuçlar arasındaki davranışları kabul etmek olarak tanımlanabilir (Adams, 2001; Boyer, 2006). Tam olarak ortak kabul edilen bir tanımlı olmamakla birlikte genel olarak riskli oyun, yaralanma ihtimali ve korku duygusu ile ilişkilendirilmektedir (Güler ve Demir, 2016). Riskli oyun fiziken yara alma ihtimali olan, coşku ve heyecan içeren oyun olarak tanımlanmaktadır (Sandseter, 2007). Riskli oyunların birçoğu, çocukların oyun oynamaları sırasında kendiliğinden gerçekleşmektedir (Sandseter ve Kennair, 2011).

Riskli oyunlar; kaydırdan kayma, sallanma, bisiklet sürme, oyun içinde yüksek hız olması, yüksekliklere tırmanma, tehlikeli aletlerle oynama, itiş-kakış olması, riskli oyunları oynayan çocukları izleme, bir nesneyi tekrarlı olarak vurmak-çarpmak şeklinde belirtilmektedir (Sandseter 2007; Kleppe, Melhuish ve Sandseter 2017; Stephenson 2003). Çocuklar oyun oynamaları sırasında hızlı koşarak, yükseğe çıkarak, kendilerine veya arkadaşlarına meydan okuyarak risk yaratmaya çalışırlar. Risk yaratmaya çalışmalarının sebebi oyunlarını heyecanlı ve zevkli hale getirmek istemeleridir (Brussoni, Olsen, Pike ve Sleet, 2012).

Riskli oyun oynamanın çocukların gelişimine olumlu katkı sağladığı gözlenmektedir. Riskli oyunlar çocukların sorun çözme, yaratıcılık, karar verme, sabırlı olma, zorluklarla mücadele etme, kendini tanıma, iletişim kurma, tehlike ve risk arasındaki ayrımın farkına varma gibi becerilerin gelişmesine yardımcı olmaktadır (Cevher-Kalburan, 2014 ; Sando, Kleppe ve Sandseter, 2021; Sandseter, 2007). Riskli oyunlar esnasında eğlence, heyecan, tatmin, başarı duygularının yaşanması çocukların özgüven kazanmasını sağlamaktadır (Sandseter, 2007; Zamani ve Moore, 2012). Oyunlardaki alınan riskler çocukların sınırlarını fark etmelerini, farklı etkinlik denemelerini sağlamaktadır. Ayrıca, riskli oyunlar sayesinde çocuklar çevrelerini keşfeder, yeteneklerini sınar ve çevrelerinin sunduğu imkanları değerlendirerek olanakların farkına varmış olurlar (Little ve Sweller, 2015). Riskli oyunların, çocukların sadece fiziksel gelişimlerini değil aynı zamanda farklı alanlardaki gelişimlerini de desteklediği gözlenmektedir. Yürüme, koşma, bisiklete binme becerilerinin kazanılması için de önemli olduğu gözlenmektedir (Adams, 2001).

Okul öncesi eğitim, ilköğretim çağına kadar olan çocukların bedensel, zihinsel, sosyal, duygusal, dil ve öz bakım becerileri bakımından gelişimlerini ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirmelerini sistematik bir şekilde destekleyen, iyi alışkanlıklar ve davranışlar kazandırmanın yanı sıra Türkçe’yi iyi öğrenmelerini ve ortak bir yetiştirme ortamı sunarak çocukları ilkokula hazırlamayı amaçlamaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013). Okul öncesi (0-6 yaş) dönemde çocuk önemli bir gelişim sağlamaktadır. Bu dönemde aldığı eğitim çocuğun bedenini tanımasında, yeteneklerini keşfetmesinde, iletişim becerilerinin gelişmesinde, yardımlaşma ve dayanışma gibi sosyal becerilerin gelişmesinde, duygu ve düşüncelerinin farkına varmasında büyük önem arz etmektedir (Oktay 2002; Durualp ve Aral, 2010). Okul öncesi dönemde çocukların eğitiminde kullanılabilecek en temel araçlardan oyundur. Okul öncesi eğitimdeki amaçlara en verimli şekilde ulaşılabilmesi için okul öncesi

öğretmenlerinin oyun konusundaki görüşleri büyük bir öneme sahiptir (Kadim, 2012).

Okul öncesi dönemdeki çocuklar, genellikle yetişkinlerin hazırladığı ortamlarda yetişkin gözetiminde oyun oynamaktadırlar. Yetişkinler çocukların güvenliğini sağlamak amacıyla zaman zaman oyundaki riskleri kısıtlamaktadırlar (Sandseter, 2014). Yetişkinlerin çocukları riskten uzak tutmak yerine, risk içeren oyunlara destek olması gerekmektedir. Çocukların ailelerinin ve okuldaki öğretmenlerinin çocuklara risk içeren oyun fırsatları sunmaları gerekmektedir (Cevher Kalburan, 2014). Çocuklarla önemli vakit geçiren okul öncesi öğretmenlerinin, riskli oyunun faydalarının olduğunu görmesi ve bu konuda çocuklara uygun oyun ortamı hazırlamaları gerekmektedir. Bu doğrultuda, çocukların oyunlarında riskler alabilmesinin sağlanması gerekmektedir (Karakuzu 2023). Maynard ve Waters (2007) çalışma sonucunda riskli oyuna karşı olumlu bakmalarına rağmen öğretmenler riskli oyun oynattıklarında problemle karşılaşma olasılığından dolayı riskli oyuna karşı önyargıyla yaklaştıklarını ifade etmiştir. Çocukların riskli oyun oynamasına izin vermede mevsim şartları ve güvenlik endişesi, öğretmenlerin karşılaşabileceği engeller arasında yer almaktadır. Tovey'e göre (2007) öğretmenlerin bazılarının ise hesap verme ve şikâyet edilme endişesi riskli oyunlara endişe ile bakmalarına neden olabilmektedir. Yokum'un (2018) ABD'de yaptığı araştırma sonucuna göre öğretmenlerin riskli oyun oynamaya olumlu bakmalarına rağmen riskli oyun oynanmasına ara sıra izin verdikleri saptanmıştır. Çocukların yaralanma olasılığından, ebeveynlerin tepkilerinden, öğretmen olarak kötü algılanmaktan ve şikâyet edilmekten endişe duyduklarını da belirtmişlerdir. Güler ve Demir'in (2016) yaptığı araştırma sonucunda öğretmenlerin riskli oyunu çocukların oynaması gereken oyun olarak ifade ettikleri belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenler çocuklara riskli oyun için fırsat verdiklerini ifade etmişlerdir. Ancak bazı öğretmenler veli ve mekansal sıkıntılar, idareden kaynaklı sıkıntılardan dolayı çocuklara riskli oyunları kısıtlamak zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. Az sayıda öğretmen, çocuklara mutfak bıçağı ve makas kullanma, yalnız başlarına oynama, hızlı koşma, zıplama, yüksek yerlere asılma ve tırmanma gibi riskli oyunları oynama fırsatları sunduklarını ifade etmişlerdir. Bu tür oyunların çocukların gelişimleri üzerinde olumlu etkiler yarattığını belirtmişlerdir. Moralı'nın (2019) Türkiye'de yaptığı çalışma sonucunda ise, güvenlik ile ilgili endişeleri sebebiyle öğretmenlerin yüksek hız barındıran ve itme kakma içeren oyunlara karşı olumlu bakmadıkları görülmüştür. Bunun yanı sıra öğretmenlerin yaşları ile riskli oyuna yönelik tutumları arasında bir ilişki olmadığı gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin eğitim düzeylerinin ve mesleki kıdemlerinin de riskli oyuna bakış açılarını ve riskli oyuna müsaade etmelerini etkilemediği gözlemlenmiştir (Yokum, 2018). Türkiye'de yapılan araştırma sonucuna göre ise mesleki deneyimin riskli oyun oynamaya yönelik tutumu değiştirmediklerini göstermiştir. Aynı çalışma sonucunda özel okullarda çalışmakta olan öğretmenlerin riskli oyuna karşı tutumlarının daha olumlu olduğu gözlemlenmiştir (Turgut Kurt, 2022). Višnjić-Jevtić ve diğ. (2021) çalışması sonucunda öğretmenlerin kıdem yılıyla riskli oyuna karşı tutumlarında fark bulunmadığını ifade etmiştir.

Çocukların riskli oyun oynayabilmelerindeki en önemli koşul kuşkusuz onlara sunulan ortamlar ile mümkün olabileceği yukarıda açıklanan çalışmalar ile saptanmıştır. Bu konuda Abbott, Collins, Sowerby ve Martindale (2007), çocuklara sunulacak ortamlarda öğretmenlere büyük sorumlulukların düştüğünü, Robinson ve diğ. (2015) ise, sunulan ortamlarda yüksek düzeyde motor yetkinlik sergileyen çocukların fiziksel ve zihinsel sağlıklarını olumlu yönde etkileyen aktif bir yaşam tarzı edinmelerinin daha yüksek olduğunu vurgulamaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada da çocukların riskli oyun oynamalarının tüm gelişim alanlarında olumlu yönde katkı sağlayacağı ve bu oyunları oynamalarında günlerinin çoğunu okul ortamlarında geçirmelerinden dolayı öğretmenlerin riskli oyuna karşı tutumlarını etkili

olduğu düşünülerek bu çalışma planlanmıştır. Bu çalışma doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Okul öncesi öğretmenlerin kıdem değişkenine göre çocukların riskli oyun oynamalarına yönelik tutumları nedir?

2. Okul öncesi öğretmenlerin yaş değişkenine göre çocukları riskli oyun oynamalarına yönelik tutumları nedir?

Yöntem

Çocukların riskli oyun oynamalarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin algılarında kıdem ve yaş değişkenlerinin etkisini değerlendirmek amacıyla genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, mevcut durumu olduğu gibi betimlemeyi hedefler ve hem günümüzdeki hem de geçmişteki durumları kapsar (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar merkez ilçelerinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı anaokulları ve ilkokullarda çalışan anasınıflarındaki okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem Afyonkarahisar il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan gönüllü, okul öncesi öğretmenleri arasından uygun örneklem yöntemi kullanılarak belirlenmiştir (Christensen ve diğ., 2015). Uygun örneklem yöntemi zaman, para kaybı gibi etkenlerin önüne geçmek ve bir araştırma için gerekli olan büyüklükteki gruba ulaşabilmek amacıyla en yakın, uygun ve kolay bir şekilde ulaşım sağlanacak gruba ulaşmayı amaçlamaktadır (Robson, 2015). Örneklem 344 okul öncesi öğretmeni dâhil edilmiştir

Tablo 1. Araştırmaya dahil edilen örneklem ilişkili demografik bilgiler

Cinsiyet	F	%	Okul Türü	f	%
Kadın	344	100	Anaokulu	286	83,1
			Anasınıfı	58	16,9
Mesleki Kıdem			Sınıf Mevcudu		
1-10 yıl	242	70,3	10-15 arası	148	43,0
11-20 yıl	86	25,0	16-20 arası	110	32,0
21 yıl ve üzeri	16	4,7	21 çocuk ve üzeri	86	25,0
Oyun Odası			Araç Gereç Durumu		
Var	221	64,2	Var	292	84,9
Yok	123	35,8	Yok	52	15,1
Yardımcı Personel			Yaş Grubu		
Var	195	56,7	36-48 Ay	86	25,0
Yok	149	43,3	48-60 Ay	149	43,3
			60-72 Ay	79	23,0
			Karışık grup	29	8,4

Tablo 1'e göre, Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formu'na dahil edilen öğretmenlerin tamamı (n=344) kadın olup, %70,3'ü 1-10 yıl, %25'i 11-20 yıl ve %4,7'si 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin %83,1'i anaokullarında, %16,9'u ilkokullardaki anasınıflarında çalışmaktadır. Öğretmenlerin çoğu 48-

60 aylık yaş grubunda eğitim vermekte; %43,0'ü sınıf mevcudunun 10-15 çocuk arasında olduğunu belirtmektedir. %64,2'sinin okulunda oyun odası bulunmakta ve büyük bir kısmının okulunda yeterli araç gereç mevcuttur. Ayrıca, %56,7'sinin yardımcı bir personeli olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla okul öncesi öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemek için "Genel Bilgi Formu" ve öğretmenlerin sınıflarında bulunan çocukların riskli oyun oynama algılarını değerlendirmek üzere Karaca ve Uzun (2020) tarafından geliştirilen "Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formu (EÇRODA-ÖF)" kullanılmıştır.

Genel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu formda, okul öncesi öğretmenlerin cinsiyeti, mesleki kıdemi, görev yaptığı okul türü, çocukların yaş grubu ve sınıftaki çocuk sayısı gibi bilgileri sorgulayan sorular yer almaktadır.

Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı (EÇRODA)-Öğretmen Formu: Karaca ve Uzun (2020) tarafından geliştirilen bu araç, 25 maddeden oluşan bir likert ölçeğidir. Faktör analizi sonucunda, dört faktöre ayrılmıştır: Gereğine İnanma, Riskli Davranışları Tolerans, Kaygı Duyma ve Riskli Davranışları Ayırt Etme. EÇRODA-ÖF'nin güvenilirlik çalışmaları Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ile değerlendirilmiş ve ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı $\alpha=.869$ olarak bulunmuştur. Alt faktörlerin güvenilirlik katsayıları ise sırasıyla Gereğine İnanma için $\alpha=.949$, Riskli Davranışları Tolerans için $\alpha=.846$, Kaygı Duyma için $\alpha=.777$ ve Riskli Davranışları Ayırt Etme için $\alpha=.768$ olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek toplam puan 125, en düşük toplam puan ise 25'tir. Yüksek puan, öğretmenlerin riskli oyunları daha fazla desteklediğini, düşük puan ise daha az desteklediğini gösterir. Elde edilen sonuçlar, ölçme aracının güvenilir olduğunu ve uygun psikometrik özelliklere sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Veri toplama süreci

Çocukların riskli oyun oynamalarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin algılarında kıdem ve yaş değişkenlerinin etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada, ilk olarak çalışma grubunu belirlenmiştir. Çalışma grubunu belirleyebilmek için öncelikle ölçeğin uygun olup olmadığını belirlemek için Afyon Kocatepe Üniversitesi'nden etik kurul raporu (Tarih ve Sayısı: 21.02.2024-251187) ve Afyonkarahisar Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. İzinler alındıktan sonra anaokulu ve anasınıfında görev yapmakta olan öğretmenlerin çalışma saati öğrenilerek araştırmacılar tarafından randevu alınmıştır. Öğretmenler ile yüz yüze görüşülerek çalışmanın amacı ve ölçek anlatılarak gönüllü öğretmenler çalışma grubuna dahil edilmiştir.

Veri Analizi

Çocukların riskli oyun oynamalarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin algılarında kıdem ve yaş değişkenlerinin etkisini incelemek amacıyla kullanılan "Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formu (EÇRODA-ÖF)" aracılığıyla elde edilen verilerin analizinde, puanların normal dağılımı Kolmogorov-Smirnov (K-S) Testi ile değerlendirilmiştir. Ölçme araçlarına verilen yanıtların puanları ile homojenlik incelendiğinde, değerlerin 0.05'ten küçük olduğu (Bütünler, 2008), yani normal dağılım göstermediği saptanmıştır. Normallik testinin sonuçlarına dayanarak, kıdem değişkeni Mann-Whitney U Testi ile, yaş değişkeni ise Kruskal Wallis H Testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular

Çocukların riskli oyun oynamalarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin algılarında kıdem ve yaş değişkenlerinin etkisinin değerlendirildiği bu çalışmada, sonuçlar tablo şeklinde sunulmuştur. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formuna verdikleri yanıtlarla ilgili bulgular ise Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı Öğretmen Formu’ndan Aldıkları Puanların Kıdem Değişkenine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Kıdem	n	$\bar{X}$	ss	Sıra Ort.	z	p
Gereğine İnanma	1-10 Yıl	242	3,997	,913	166,79	-1,643	0,100
	11 ve Üstü	102	4,177	,761	186,06		
Riskli Davranışlara Tolerans	1-10 Yıl	242	3,192	1,318	168,87	-1,048	0,295
	11 ve Üstü	102	3,360	1,309	181,12		
Kaygı Duyma	1-10 Yıl	242	3,903	,813	176,82	-1,247	0,212
	11 ve Üstü	102	3,758	,907	162,25		
Riskli Davranışları Ayırt Etme	1-10 Yıl	242	3,228	1,070	165,33	-2,071	0,038*
	11 ve Üstü	102	3,451	1,170	189,51		

Tablo 2’ye bakıldığında, Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formuna yanıt veren öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre elde edilen veriler incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki deneyimlerinin, çocukların riskli oyunlara ilişkin algılarında "Riskli Davranışları Ayırt Etme" alt faktöründe istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yarattığı tespit edilmiştir ($p<.05$). Riskli davranış alt faktörüne yönelik öğretmenlerin verdikleri yanıtlar göz önüne alındığında, meslekte 1-10 yıl deneyime sahip öğretmenlerin puan ortalamalarının, 11 yıl ve daha fazla deneyimi olan öğretmenlere göre daha düşük olduğu ve bu farkın, 11 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı Öğretmen Formu’ndan Aldıkları Puanların Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Öğretmen Yaş	N	$\bar{X}$	S.S	Sıra Ort.	Kruskal-Wallis H		
						χ^2	P	Anlamlı Farklılık
Gereğine İnanma	29 ve altı	96	4,0283	,93663	172,85	5,962	,051	
	30-39 yaş	217	4,0224	,85198	166,54			
	40 ve üstü	31	4,3203	,80176	213,11			
Riskli Davranışlara Tolerans	29 ve altı	96	3,3073	1,42417	179,57	,739	,691	
	30-39 yaş	217	3,2131	1,26853	169,18			
	40 ve üstü	31	3,2419	1,33617	173,85			
Kaygı Duyma	29 ve altı	96	3,9141	,85596	180,08	6,324	,042	29 ve altı-40 ve üstü

	30-39 yaş	217	3,8917	,81317	175,16		30-39 yaş--40 ve üstü
	40 ve üstü	31	3,4839	,94414	130,44		
Riskli Davranışları	29 ve altı	96	3,3194	1,18659	178,29		
Ayırt Etme	30-39 yaş	217	3,3164	1,08735	174,01	2,951	,229
	40 ve üstü	31	3,0645	,94837	144,02		

Tablo 3 incelendiğinde, Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formuna cevap veren öğretmenlerin yaş aralıklarına göre tablodaki bulgular incelendiğinde; Okul öncesi öğretmenlerinin yaşlarının çocukların riskli oyun oynamalarına yönelik algılarının Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formuna- “Kaygı Duyma” alt faktöründe istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur($p<.05$). Bu bulgu, öğretmenlerin yaşlandıkça çocukların riskli oyunlarına yönelik kaygılarının azaldığını göstermektedir. Özellikle 40 yaş ve üzerindeki öğretmenlerin, riskli oyunlar konusunda daha düşük kaygı seviyelerine sahip oldukları ve bu durumun, 29 yaş altı ve 30-39 yaş grubundaki öğretmenlerle kıyaslandığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturduğu belirtilmiştir.

Bu sonuçlar, öğretmenlerin yaşlarının çocukların oyunlarına ilişkin algı ve tutumlarını etkileyen önemli bir etken olduğunu ortaya koymaktadır. Yaş ve deneyimin, riskli oyunlara karşı daha hoşgörülü bir yaklaşım geliştirilmesine katkıda bulunabileceği söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, çocukların riskli oyun oynamalarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin algılarında kıdem ve yaş değişkenlerinin etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma bulguları, öğretmenlerin profesyonel kıdemlerinin ve yaşlarının, riskli oyunlar konusundaki tutumlarına etkisi üzerinde önemli rol oynadığını göstermiştir.

Bulgulara göre, mesleki kıdemi 11 yıl ve üstü olan öğretmenler, 10 yıl ve altı olanlara göre çocukların riskli oyunlarını destekleme konusunda daha fazla olumlu tutum sergilemektedirler. Bu durum, kıdemli öğretmenlerin riskli oyunların çocukların gelişimi üzerindeki olumlu etkilerini daha iyi anladıklarını ve bu yüzden bu tür oyunlara daha fazla tolerans gösterdiklerini düşündürmektedir. Bu sonuçlar, Liu ve Birkeland'in (2022) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Liu ve Birkeland, kıdemli öğretmenlerin riskli oyunlar hakkında daha derinlemesine anlayışa sahip olduklarını ve bu durumun risk tutumları ve müdahale yeteneklerini pozitif yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Ayrıca, bu bulgular, riskli oyunlara ilişkin olumlu tutumların zaman içinde ve deneyimle birlikte gelişebileceğine işaret etmektedir. Bu nedenle, öğretmen eğitim programlarında deneyimli öğretmenlerin kazanımlarından yararlanılması ve yeni öğretmenlere mentorluk yapmalarının teşvik edilmesi önemlidir.

Çalışmamızda elde edilen bulgular, öğretmenlerin yaşlarının çocukların riskli oyunlara yönelik tutumları üzerinde de belirgin bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. 40 yaş ve üzeri öğretmenler, genç meslektaşlarına kıyasla riskli oyunlar konusunda daha az kaygılıdır ve bu tür oyunların çocukların gelişimi için gerekli olduğuna daha fazla inanmaktadırlar. Bu durum, Sandseter (2014) tarafından yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir; Sandseter, yaşı ve deneyimin öğretmenlerin riskli oyunlara olan yaklaşımlarını nasıl etkileyebileceğini ortaya koymuştur. Öğretmenlerin yaşları arttıkça, çocukların risk almasına olanak tanıyacak şekilde oyunları yönlendirmede daha rahat oldukları ve bu oyunların potansiyel faydalarını daha iyi anladıkları görülmektedir. Elde edilen bu bulgular, okul öncesi eğitimde politika yapıcılar ve

eğitim programları için önemli çıkarımlar sunmaktadır. Öğretmen eğitimlerinde, riskli oyunların çocukların gelişimi üzerindeki olumlu etkilerine dair bilgilendirmelerin artırılması, öğretmenlerin bu tür oyunlara karşı tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Ayrıca, öğretmenlerin yaş ve deneyim düzeylerine göre özelleştirilmiş mentorluk ve sürekli eğitim programları, öğretmenlerin bu konudaki yetkinliklerini artırmada yardımcı olabilir.

Sonuç olarak, araştırma bulguları, kıdemli öğretmenlerin ve yaşça büyük öğretmenlerin riskli oyunları daha fazla desteklediklerini ve bu oyunların çocukların gelişimi üzerindeki olumlu etkilerine daha fazla inandıklarını göstermiştir. Bu sonuçlar, öğretmenlerin deneyimlerinin ve yaşlarının, riskli oyun konusundaki tutumlarını şekillendirmede önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Aileler, çocuklarının riskli oyunlar oynamasına izin vererek onların bağımsızlık, problem çözme becerileri ve öz güven gibi önemli kişilik özelliklerini geliştirmelerine yardımcı olabilirler. Ailelerin, çocuklarının oyun sırasında karşılaşılabilecekleri riskleri anlamaları ve bu risklerin çocuklarının gelişimi üzerindeki potansiyel faydalarını göz önünde bulundurmaları önemlidir. Eğitimciler, kıdem ve yaşları ne olursa olsun, riskli oyun konusunda daha fazla bilgilendirilmeli ve bu tür oyunların çocuk gelişimi üzerindeki olumlu etkilerine dair farkındalıkları artırılmalıdır. Ayrıca, eğitimciler arası mentorluk programları ve sürekli profesyonel gelişim fırsatları, özellikle yeni öğretmenler için, bu konuda destekleyici olabilir. Politika yapımcılar ve program geliştiriciler, öğretmenlerin riskli oyunlara yönelik tutumlarını destekleyici eğitimler ve rehberlik sağlayarak, okul öncesi eğitim programlarını bu yönde geliştirmelidir.

Bu çalışmanın sınırlılıkları arasında, örneklem büyüklüğünün ve kapsamının sınırlı olması bulunmaktadır. Ayrıca, veri toplama araçlarının sadece öz bildirimlere dayanması, bazı yanıtların subjektif olabileceği anlamına gelir. Gelecekteki çalışmalarda, farklı coğrafi bölgelerden daha geniş örneklem grupları kullanılabilir ve nicel verilerin yanı sıra nitel veri toplama yöntemleri de entegre edilebilir. Ayrıca, öğretmenlerin riskli oyun konusundaki tutumlarını etkileyebilecek diğer potansiyel değişkenler, örneğin kültürel faktörler ve eğitim felsefesi gibi değişkenlerin de incelenmesi faydalı olabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Etik kurul raporu alınmıştır. (2024/60)

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Yazarların araştırmaya eşit oranda katısı sağlamıştır.

Çıkar Beyanı

Bu çalışmada yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Abbott, A., Collins, D., Sowerby, K., & Martindale, R. (2007). *Developing the potential of young people in sport: a report for SportScotland by the University of Edinburgh*.
- Adams, J. (2001). *Risk*. London: Routledge.
- Ball, D. J. (2002). *Playgrounds—risks, benefits and choices*. London: Health&SafetyExecutive (HSE) contract research report, Middlesex University
- Boyer, T. W. (2006). The development of risk-taking: A multi-perspective review. *Developmental review*, 26(3), 291-345.
- Brussoni, M., Olsen, L. L., Pike, I., & Sleet, D. A. (2012). Risky play and children's safety: Balancing

- priorities for optimal child development. *International journal of environmental research and public health*, 9(9), 3134-3148.
- Bütüner, S. O. (2008). Kitap incelemesi sosyal bilimler için veri analizi el Kitabı. *İlköğretim Online*, 7(1), 6-8.
- Cevher-Kalburan, N. (2014). Erken çocukluk döneminde riskli oyun. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 943-960.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (Aypay, A, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Durualp, E., ve Aral, N. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 160-172.
- Güler , İ. ve Demir, E. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyunlara yönelik görüş ve algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi* 17(2), 97-116.
- Kadim, M. (2012). *Okul öncesi öğretmenlerinin oyun öğretimine yönelik özyeterliliklerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Karaca, N. H., & Uzun, H. (2020). Okul öncesi öğretmenleri için erken çocukluk riskli oyun değerlendirme aracı-öğretmen formunun geliştirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 247-258.
- Karakuzu, E. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerine yönelik mesleki gelişim programı: riskli oyun ile ilgili anlayış geliştirme*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Doktora Tezi
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (17. Baskı). İzmir: Nobel Yayınevi.
- Kleppe, R., Melhuish, E., & Sandseter, E. B. H. (2017). Identifying and characterizing risky play in the age one-to-three years. *European Early Childhood Education Research Journal*, 25(3), 370-385., 25(3), 370-385.
- Little, H. (2010). Finding the balance: early childhood practitioners' views on risk, challenge and safety in outdoor play settings. In *Australian Association for Research in Education Conference Proceedings, Australia: AARE* (Vol. 1, p. 12).
- Little, H., & Sweller, N. (2015). Affordances for risk-taking and physical activity in Australian early childhood education settings. *Early Childhood Education Journal*, 43, 337-345.
- Liu, J., & Birkeland, Å. (2022). Perceptions of risky play among kindergarten teachers in Norway and China. *International Journal of Early Childhood*, 54(3), 339-360.
- Maynard, T. & Waters, J. (2007). Learning in the outdoor environment: a missed opportunity? *Early Years*, 27(3), 255-265.
- MEB. (2013). *Milli eğitim bakanlığı temel eğitim müdürlüğü okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB Yayını.
- Moralı, D. İ. (2019). *Anaokullarında sunulan riskli oyun fırsatlarının fiziksel özellikler ve yetişkin yaklaşımları bağlamında incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi.
- Oktay, A. (2002). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem* (2. bs.). Epsilon Yayınevi.
- Robinson, L. E., Stodden, D. F., Barnett, L. M., Lopes, V. P., Logan, S. W., Rodrigues, L. P., & D'Hondt, E. (2015). Motor competence and its effect on positive developmental trajectories of health. *Sports Medicine*, 45, 1273-1284. doi:10.1007/s40279-015-0351-6
- Robson, C. (2015). *Real world research* [bilimsel araştırma yöntemleri gerçek dünya araştırması] Ş. Çinkır & N. Demirkasımoğlu (Trans. Eds.). Anı Yayıncılık.
- Sando, O. J., Kleppe, R., & Sandseter, E. B. H. (2021). Risky play and children's wellbeing, involvement and physical activity. *Child Indicators Research*, 14, 1435-1451.
- Hansen Sandseter, E. B. (2007). Categorising risky play—how can we identify risk-taking in children's play?. *European early childhood education research journal*, 15(2), 237-252.
- Sandseter, E.B. H. (2012). Children's risky play in early childhood education and care. *Childlinks*, 3, 2-6.
- Sandseter, E. B. H. (2014). Early childhood education and care practitioners' perceptions of children's risky play; examining the influence of personality and gender. *Early child development and*

- care*, 184(3), 434-449.
- Sandseter, E. B. H., & Kennair, L. E. O. (2011). Children's risky play from an evolutionary perspective: The anti-phobic effects of thrilling experiences. *Evolutionary psychology*, 9(2), 257-284.
- Stephenson, A. (2003). Physical risk-taking: Dangerous or endangered?. *Early years*, 23(1), 35-43.
- Stodden, D. F., Goodway, J. D., Langendorfer, S. J., Robertson, M. A., Rudisill, M. E., Garcia, C., & Garcia, L. E. (2008). A developmental perspective on the role of motor skill competence in physical activity: An emergent relationship. *Quest*, 60(2), 290-306.
- Tovey, H. (2007). *Playing outdoors: Spaces and places, risk and challenge*. Open University Press.
- Turgut Kurt, R. (2022). *Risky Play in Outdoor Early Childhood Settings: Teacher Attitudes and Views* (Master's thesis, Middle East Technical University).
- Višnjić Jevtić, A., Sadownik, A. R., & Halavuk, A. (2022). Early Childhood Education teachers' attitudes towards risky play as developed through teacher education and impeded by safety procedures. A report from Croatia. *Journal of adventure education and outdoor learning*, 22(2), 135-147.
- Yokum, C. (2018). *Early childhood education and care practitioners' beliefs and perceptions about preschool children's risky play* (Doctoral dissertation).
- Zamani, Z., & Moore, R. C. (2012). The comparison of cognitive play affordances within natural and manufactured preschool settings. In *44th Annual Conference of the Environmental Design Research Association* (pp. 162-167).

EXTENDED SUMMARY

Introduction

This study was conducted to examine the effects of seniority and age variables on preschool teachers' perceptions of children's risky play. Play has an important place in child development and helps children gain life skills. Risky play is a game that supports children's physical and emotional development, carries the possibility of injury but contains excitement and enthusiasm. Thanks to risky play, children acquire skills such as decision-making, problem-solving, and self-confidence. However, such games are often restricted due to the safety concerns of teachers and families.

Method

This study was conducted to examine the effects of seniority and age variables on preschool teachers' perceptions of children's risky play.. The study was conducted on 344 preschool teachers working in Afyonkarahisar. The "Early Childhood Risky Play Assessment Tool-Teacher Form (EÇRODA-ÖF)" developed by Karaca and Uzun (2020) was used as the data collection tool. This scale is a four-factor Likert scale that aims to measure teachers' attitudes towards risky games: Believing in the Necessity, Tolerating Risky Behaviors, Feeling Anxious, and Discriminating Risky Behaviors.

Findings

According to the research findings, it was observed that teachers' seniority created a significant difference especially in the "Discriminating Risky Behaviors" factor. Teachers with 11 years and above experience received higher scores in distinguishing risky behaviors compared to teachers with 1-10 years of experience. However, no significant effect of seniority was found on the other sub-dimensions. When the age variable was examined, it was seen that there were significant differences in the anxiety factor according to teachers' ages. It was determined that teachers, especially

those aged 40 and above, were more anxious about risky games.

Discussion and Conclusion

As a result, teachers' professional experience affects children's attitudes towards risky games, but this effect is more pronounced in distinguishing risky behaviors. It is seen that teachers' anxiety towards risky games increases with age. These findings are important for a better understanding of the factors that affect teachers' attitudes towards risky games and show that studies in this area can contribute to child development.